

**Aurea Rosa id est preclarissiam[!] expositio sup[er]
euangelia totius anni: de Tempore [et] de Sanctis. tam
s[ecundu]m ordine[m] Predicato[rum] q[uam]
s[ecundu]m Curia[m]**

Mazzolini, Silvestro

[Augsburg], 31. Okt. 1510

VD16 M 1750

Sabbato post d[omi]nica[m] tertia[m] aduentus. Textus eua[n]gelij Lu. c.
ij.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70429](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70429)

Tractatus. II

fuit sufficiens satisfactio p omniū peccatis acru sub factis aut factilibz et p originali. Non aut reconciliauit sibi totū mundum efficaciter. quia sanguis eius nō habet efficaciam nisi in his qui baptizant et conuertunt ad deū. Nō fuit susceptus deus totus p m israel p reconciliatiōē efficacē sed solum p sufficientē. Appellat tamē beatissimus pater populi istū puer dei. id est humile et obediētē dicens: puer tuus. hoc autē facit p secundā regulam. superius assignatā. quia scilicet cum bonis aliquando laudantur misericorditer. Et tunc autē reconciliatiōē et susceptionem deus fecit ppter duo. Primo ppter suam misericordiā. Secundo propter pmissionem quam fecerat patribz: p puerum Abrae: dicens Genes. xij. In te. i. semine tuo benedicen fructuere cognatiōes. Hec autē duo tangit beata virgo dicens (reconditus) id est ad modū recordans se habens (misericordiē sue. sicut locutus est) id est est re promissus (ad patres nostros). i. patriarchas et prophetas. Unde subiūgitur Abraam et semini eius) per semen autē eius scilicet Abrae intelligunt illi qui sequuntur fidē Abraam. Quod autē subditur (in secula) referendū est ad illud quod dixerat: suscepit quia ut dicit glo. pmissio hereditatis nullo fine claudet. Est ergo sensus (deus recondatus sue misericordiē: suscepit israel puerum suum in secula). i. in eternū (sicut locutus est ad patres nostros). i. sicut dixit (Abraam et semini eius) Amen.

Sabbato post dñicā tertiam aduentus.

Textus euāgelij Lu. ca. ij.

Anno quāto decimo imperij Tyberij cesaris procurate pontio Pilato iudea. tetrarcha aut galilee Herode. Philippo autē fratre eius tetrarcha itulree et traconitidis regionis. et lysania abiline tetrarcha. sub principibus sacerdotū Anna et Caipha. factū est verbū domini

sup Joannē Zacharie filij in deserto. Et venit in omnē regionem Jordanis predicās baptismum penitentiē in remissione peccatorū: sicut scriptum est in libro sermonum Eliae pphete. Vox clamantis in deserto: parate viā domini: rectas facite semitas eius: omnis vallis implebitur: et omnis mons et collis humiliabitur et erunt prauas in directa: et aspera in vias planas: et videbit omnis caro salutare dei.

Anno quāto decimo

imperij cesaris. Luce. ij. Hic incipit tertium capitulum euāgelij Luce. In quo postquam egerat de his que circa christum et a christo facta erant usque ad. xij. annū ptermittis omnibus gestis eius a. xij. usque ad. xxx. transit ad narrandū ea que christus gessit tribus ultimis annis vite sue. In presenti ergo euāgelio tanguntur tria puncta: que sunt: tēporis assignatio: Predicatoris descriptio: et Predicatoris explicatio.

Quantū ad primum litteraliter sciendū est. Primo sicut chronicas: quod Tyberius successit Octauiano augusto: sub quo natus est christus. i. xlj. anno imperij sui. Et sicut sub eodem natus est Joannes bap. an. p dimidium annū. Augustus autē impauit. lvij. annis: et mensibus septē: sicut Dagoberto. Et quod p. anno. xv. imperij Tyberij Joannes fuit xxx. annos vel circa. Hoc autē est tēpus predicatiōis debiti. quia tūc incipit vigere virilis etas. Unde Joseph. xxx. annos erat quā stetit corā pharaone Gen. xlj. et Ezechiel quā incepit pphare Ezech. j. Sciendū est etiam quod sicut hitorias herodes ascalonita cum regnasset in iudea. xxxvij. annis mortuus est. Sub isto nato est dominus: et iste pueros innocentes occidit. Habuit autē sex hos filios. i. Antipatrum et Dositheum. Huius etiam alexandri et Aristoboli et Marianne vel mariane. Ista Mariānes sicut Josephus fuit imēte

Babbato post do. III. Aduentu s

puleritudis et castitatis: et in mente ab herode dilecta: sed salome soror herodis suis de tractationibus fecit eam suspectam de incontinentia. et eo usque negotium productum est: quod Mariam rex decapitari fecit. Postmodum vero ex amore quasi infansuit: et in solatium sui doloris orationibus aut famulatum ut iterum per domum regina Mariamnes vocaret. Nec cessavit lingua Salome donec filios Mariamnes Alexandrum et Aristobolum in sociavit spargebat ei in populo quod stomachati essent animo aduersus matris interfectorem: ac tandem eo usque res acta est quod duo iuvenes nobilissimi et doctissimi: videlicet laqueum finierunt. Antipaterque ab eodem morte daturus est: eo quod exultauerit in vinculis nunciata: sibi: sed falso morte patris. Habuit autem et alios tres. scilicet archelaum ex mathaca: et herodem antipatram et philippum ex cleopatra. Quidam tamen dicunt quod philippus fuit ex mariame. Hortus quoque herode magno seu ascalonita distans fuit inter tres filios eius supstitit de regno habendo. Archelaus dicebat sibi regnum debere merito etas: et ultimam seu sedem testamenti voto. Antipater e converso dicebat primam testamentum debere suam: quod illud herodem magnus fecerit materis sue copos. sed quod fecerat mater alienam. Et multa huiusmodi hinc inde allegata fuerunt. Tandem cesar de philio senatus monarchiam herodis magni diuisit in quatuor tetrarchias. Huius eam dedit archelaum. scilicet iudeam et idumeam. et samariam tertiā dedit herodi antipater. scilicet galileam. quartam philippo. scilicet ituream et traconitide regionem. Unde archelaus nunc fuit monarcha. fuit diarchus: et secundum magister hystoriarum. anno sui principatus fuit missus in exilium apud viennam: et mortuus est. Glo. tamen dicitur eum. x. annis regnasse. quod sepe tetigit de decio. Contra: quod alij dicunt quod fuit missus lugdunum. Ad hoc dicitur quod successiue potest quod dicitur isti fuisse: et quod dicitur magister: cuius quod est iosephus. Si vero aliquid dicat fuisse monarcha: intelligit secundum opinionem vulgi et suam spem: ut dicitur magister hystoriarum. quod impator per miserat ei quod effectus rex sibi mereret. Et sic intelligit dicitur Aug. dicitur eum tenuisse monarchiam: quod dicitur dicitur possit quod tenuit monarchiam. scilicet principatum tamen vnum seu regnum: quod tenuit maioris et principatus: preceps eius. mortuus autem archelaus iudea regnabat per thomanos fides: quod primus fuit coponi: scilicet marchus: tertius annus ruffus:

quod valeri: quod pontus pilatus. De lisantia vero dicitur hinc metio: quod dicitur Be. h. glo. dicitur eum ipse fuisse filium herodis ascaloni. quod dicitur ut iosephus filium prolo mei et libano ex alexandria fodore atigoni filij aristoboli: filij alexandri filij iobis. Sed cuiuscunque filius fuerit non mutat historie veritas: et potuit esse quod duo fuerit lisantia et de eo quod fuit herodis filius agis. Hinc visis accedam ad textum. Describitur hinc Lu. ipse quod percursor sua incepit exercere predicatores dicitur (anno. xv. impij tyberij cesaris secundum Greg. et Orig. in visioibus prophetarum metio fiebat solum de principibus iudeorum: cui dicitur visio esaieni diebus orie: iosephus achab et ezechie regum iuda. Sed in euangelio quod generatibus et iudeis predicatum erat: viri usque gentis principes commoerant. Et quod ut scribitur Greg. iudea erat pro culpa fidei disspeda. Hereditas vero pro fide in vnum colligenda: In regum iudee multi partes principum dicitur. In romana vero republica tamen. tyberius. De enim regnum in se diuisum dissolabit. (per vnum potestio pilato iudea) secundum Nic. dicitur ly. pontus nomen proprium: pilatus vero est cognome: quod ex duobus iuadet. Primum quod nomen proprium pluenit primus cognome. Tres quod pontus pro noie proprio est valde visitatum in burgundia. Unde fuit pilatus quod fuit lugdunens. Quod autem sit cognome pilatus non est certum. tamen legitur in quodam histo. quod fuit spurium filium cuiusdam regis quod tunc dicebat: quod percubuit cum quodam muliere quod dicebat pilatia cuiusdam molendinarii quod dicebat atus: inde ex noie patris et filie: filius filie est pilatus appellat: sed a potestio insula que est vicina crete accepit cognome: propterea gaucarat quod in ea visus. quod dicitur tamen dicitur hinc quod videtur fabulosum: certum est quod tyberius procurauit. scilicet gubernauit iudeam: et incepit secundum Be. gubernare anno. xij. tyberij: et per. x. annos continuos gubernauit eadem (tetrarchia autem galilee herode). scilicet exire. Monarchia dicitur principatus: a monos quod est vnum: et archos princeps Tetrarchia vero dicitur quod quatuor partes principatus: a tetras quod est quatuor: et archos: id est tetrarcha dicitur: quod erat princeps in quatuor partibus principatus vel regni: et talis fuit herodem iste antipater in regem herodis ascaloni. et philippus huiusmodi herodis frat. vnum sedit (philippo autem fuit eius tetrarcha ituree et traconitidis regionis) supple exire. Est autem sciendum quod ut dicit Beda: romani semoto archelaus

de sua diarchia: ad minuendā iudeoz su-
 pbitam: pncipatū archelai diuiserūt in du-
 as tetrarchias: z sic remāserūt ait qtu-
 or tetrarche. f. pilatus: herodes: philipp^{us}
 et Lisania. Un̄ subdit (Et lisania) qd̄ est
 nomen viri (ab iline) que fm̄ Blo. interl. est
 regio (tetrarcha) supple existere. Aduer-
 tendum est aut̄ q̄ Beda pilatū pcurato-
 rem large tetrarchā dixit: cum tetrarchia
 ex hereditaria successione debeat non aut̄
 pcuratoris officii. Et qz̄ vt ait B. Reg. re-
 xerunt z sacerdos: iō tpa p̄dicationis iō-
 annis: non solum per regnum: sed etiā p̄ sa-
 cerdotiū designant. Un̄ subdit (sub prin-
 cipibz sacerdotū) non simul sed successiue
 existentibz (anna z caipha). Est aut̄ scie-
 dum vt testat iosephus z Hagr̄ histo. qz̄
 tunc tps sacerdotum fm̄ genealogiam z
 generis dignitatē non dabat: vt erat mos
 in lege: sed passim a r̄omanis vendebat:
 adeo qz̄ non solum singulis annis: sed etiā
 pluries in vno anno summ^{us} sacerdos mu-
 tabat. Et ideo a decimo q̄nto anno Tybe-
 rij: in q̄ iōannes incepit p̄dicare: vsqz̄ ad de-
 cimo octauū eiusdē: in quo passus est chri-
 stus: fuerunt plures q̄ duo summⁱ sacer-
 doses. Fuerunt em̄ quinqz̄ fm̄ Bedā z iō-
 sephum: sed fm̄ B. d. Annas fuit sacer-
 dos summus qm̄ iōannes incepit p̄dicare:
 z Caiphas qm̄ ch̄ris est passus: iō isti duo
 nominant tribz in medio dimissis: z etiā
 qz̄ duo contulerunt ad ch̄ri p̄sionem: ec-
 ce primū. Sed moraliter h̄ instrumur
 qz̄ qui suis se consolationibz p̄pter deum p̄-
 uant: merent diuinas: vt iōannes qui i de-
 serto recepit illuminationē p̄phetiā: vt
 hic dicit. z similiter q̄ p̄pter deum aggre-
 diunt aspera: vt fecit ipe z Esaias et aliū.
 Un̄ Hiero. ad Amicum de scientia legis
 Dicit vnusquisqz̄ qd̄ vult: ego interim d̄
 me p̄ sensus mei tenuitate iudicauī meli^{us}
 esse confundi coram peccatoribz sup̄ terrā
 q̄ corā angelis sanctis in celo: vel vbi cū
 qz̄ dñs iudiciū suū voluerit demonstrare.
 Esaias vir in sua gente nobilissim^{us} q̄ so-
 cer regis ezechie fuisse refer̄ iussu dñi de-
 posito cilicio nudus itedit: nec tam arduū
 p̄cepti pudore deterrit^{us} est: q̄ min^{us} dei im-
 perius seq̄ ref: qz̄ nihil honestū esse hoi^{is} q̄

creatori suo parere iudicabat. Iōannes qz̄
 nobilis z in carne z in spū nat^{us} / ciliicum a
 puericia in habitu: z locustas elegit in ci-
 bā: q̄ nec pcti p̄scientia nec paup̄tatis in-
 opia ad hui^{us} gl̄iam oneris / sed sola futu-
 ri seculi b̄titudine trahēbat. Hec ille. Un̄
 non est mir^{um} si fuerūt dei amici z secretarij.
 Quātū ad scdm̄ litterarū sciendū est qz̄
 descripto tpe p̄dicationis p̄curatoris / deser-
 bit p̄ona eius. Vbi aduertendū est qz̄ sic
 dicit Amb. volens beatus lucas eūdere
 iōannē esse p̄phetā / vsus est modo loq̄n-
 di quo scriptura vtrū circa p̄phetas dicit:
 (factū est verbū dei) Ch̄ry. Verbū dñi h̄
 mādatū eē dicit. qz̄ nō a se venit zacharie
 filius: sed deo ip̄m mouēte. Hec ille. Se-
 quit^{ur} (sup̄ iōannē zacharie filium) dicit:
 aut̄ h̄c dicere aliq̄ p̄ noticia huius p̄sone
 z q̄litate ei^{us}. Sciendū est qz̄ q̄dam
 vt Beda: Amb. z Hagr̄ hist. dicunt istū
 zachariā fuisse summū sacerdotē in p̄lo he-
 breoz: nec est aliq̄s sanctorū q̄ hoc neget:
 vtz̄ tñ Rico. de ly. istud non approbat: sed
 tener eū similit̄e sacerdotē fuisse: p̄ qd̄
 dñs Paul^{us} burg. longā cōcertationē fac-
 aduersus eū dē Nicol. Que aut̄ sit veritas /
 incertū est mihi: credo tñ qz̄ eē distingūe-
 dum sic elicit ex B. z Jaco. de vora. qui
 dicit qz̄ dauid volens diuinū cultū ampli-
 are: vt h̄. j. Paral. xxiiij. ordinauit vigin-
 tiq̄tuorū sumos sacerdotē: inter quos tñ
 vnus erat oim̄ illoz summ^{us}. Ex quibz vi-
 det^{ur} qz̄ summ^{us} sacerdos diceret aliq̄s sim-
 pliciter: z iste erat tñ vn^{us}: z h̄z quid: z isti
 erāt. xxiiij. q̄ vicebant summ^{us}: qz̄ nō erant
 simplices sacerdotē: z forte oēs erāt eq̄-
 les in ordine: sed vn^{us} de numero eoz vl^{ter}
 tra p̄minēbat iurisdictione: eo mō q̄ ep̄us
 z archiep̄s se habent. Non q̄ zacharias fu-
 it simplr summ^{us} sacerdos fm̄ Rico. de ly.
 qd̄ rōnabile est: cū ipe esset sanct^{us} z sacer-
 dotium venale. Quicqd̄ sit fm̄ Bedam z
 Amb. sed tñ qz̄ esset vel simplr summ^{us} vl^{ter}
 saltem fm̄ qd̄ / non videt̄ dubitabile: qz̄ vt
 patet Lu. j. fuit de vice abia: q̄ fuit d̄ nu-
 mero illo. xxiiij. summ^{us} iter eos fm̄ aliq̄s.
 Un̄ fm̄ sanctos iōannes fuit valde nobil^{is}.
 Un̄ Hieron. ad Amicū de scientia legis
 ait: Iōannes nobilis in carne z in spū
 nat^{us}. Nota in carne p̄pter p̄dicta: z in spū

Babbato post Do. III. Aduentus

qz fuit sanctificat⁹ in vtero. Un⁹ tãq⁹ deo
consecrat⁹ in sua puericia desertum petijt.
Et qdem qua etate iuerit in desertu nō ē
certum: sed tñ certum est q⁹ in sua pueri-
cia. Hā Lu. j. dicit: Puer erat in desertis
locis vñq⁹ in die ostionis sue ad isrl. iō rti
am sedq⁹ in pñti euāg. (in deserto). f. exñtē.
Hozabr⁹ Joannes q⁹ interpretat in quo ē
grā: filius Zacharie q⁹ interpretat memo-
rans dñm vel auxiliū dñi: exstans in deser-
to pñie z solite ptemplationis deis: incipit
in se sbum dñi. i. diuinas inspirationes vt
dicunt est: z pñt lerat. Ps. Renuit cōlo-
solari ania mea s. temporalibz voluptatibz
affectans asperitatem pñie. Et sequi-
tur: Demoz fui dei scilz p ptemplationē
z delectat⁹ sum per celestem consolatioēz
Quantū ad tertiu sciendū ē q⁹ vt tradit
sanct⁹ Tho. iij. par. q. xxxij. fuit valde cō-
ueniens vt ioannes pcederet chm bap-
tizando. Primo qz chystus debebat et ipse
venire ad baptismū vt pferaret aq̄s. Se-
cundo vt chm venisse nūciaret turbis cō-
currentibz ad baptismū. Tertio vt assue-
faceret homines ad baptismū chm. Quar-
to vt inducendo homines ad pñiam ppa-
raret eos ad digne suscipiendum baptismū
chm. Fuit aut illd baptismū a deo q̄ntum
ad ritū z modū baptizandi: qz ex familia
ri instinctu spūsancti sic faciebat: sed quo
ad suū effectum fuit ab hōimibz: qz nihil
ibi fiebat qd homo facere non posset. nam
fm sanctos p illud non remittebant pctā
neqz grā conferebat: qd patet: qz scilz i q
baptizabat erat hec: Ego te baptizo in no-
mine venturi. Hic aut non exprimit pñs
grā sed futura. Hec ex serō Tho. Dicit q̄
beatus Lucas q⁹ ioannes accepto ināda-
ro a dño vt pdicaret exiens desertū (venit
in omnē regionem iordanis). i. circa iorda-
nē: vbi iam poterat habere auditores: p̄di-
cās) anq̄ chm: z hoc fm Chryf. qz lz chm
stus esset psona venerabilis: tñ in sua cau-
sa non erat testis idone⁹ idcoqz p̄cessit io-
annes p̄dicans (baptismū pñie in remissio-
nem pctōz) Hiego. Cunctis legentibz li-
quet: qz ioannes baptismū pñie non soluz
predicauit: vep̄etiam q̄busdam dedit: ta-
men baptismū suum in remissionē pecca-
torum dare non potuit. Hec ille. Et intē-

dit beatus Hieg. q⁹ baptismus ioannis fuit
te quidē baptismus penitētie: z fm Da-
gistrum hist. quia baptizandos hortabat
penitere, z non nisi penitētes baptizabat
sed tamen non fuit in remissionē pctōz:
quia in eo non remittebant peccata. Un-
de non dicit euangelista q⁹ venit baptizās
in remissionem peccatoz sed venit predi-
cans baptismū penitētie. i. baptismū chm
sti in remissionem peccatoz. Nam bap-
tizabat fm suoz: z p̄dicabat baptismū chm
sti. Vep̄ tamen fm sanctum Tho. vbi s.
z fm Chryf. etiam baptismus dñi
est dicit in remissionem peccatoz datus:
non effectiue sed dispositiue: inq̄ntum ad
pñiam disponebat. Sed nunqd baptiza-
ti isto ioannis bap̄tismate denuo teneban-
tur baptizari bap̄tismo chm vel non? Ad
hoc rñdet sanctus Tho. vbi s. Pro q̄ scie-
dum est q⁹ Dḡ sen. iij. di. ij. sentit q⁹ tal-
ter baptizati. i. bap̄tismo ioannis: q̄ spem
ponebant in eo nescientes sp̄mctm: tene-
bant denuo baptizari: non autē q̄ sciebant
patrem filium z sp̄mctm: z ponebat spem
in bap̄tismo chm. tales em vt dicit nō res-
baptizabant: sed tñ apli imponebant eis
manus. Sed hoc non tenet vep̄. nam ille
baptism⁹ non imponebat grām neqz cha-
racterem: cum esset in aqua solū: istos autē
defectus fides vel spes baptizati supplere
nequit. Danuum aut impositionem ac-
ceperunt baptizati a philippo: qui dabat
baptismū chm. Un⁹ fm Chrysof. etiā
ipse ioannes fuit a chm baptizatus saltez i
spū: fm Hiero. z simili apli: vt vult Au-
gustinus ad Seleuciū. Hec ex serō Tho.
Et idē d⁹ beata virgine credendum est:
non obstante q⁹ in vtero fuerit ab origina-
li mandata. Nam vt probat Alb. magn⁹
sup⁹ Hissus est: ipa suscepit omnia sacra-
menta q̄ omnibz hominibz erāt pmulga-
ta. Primo ad sui humiliationē. Scdo ne
scandalizaret ignorantes suam sanctifica-
tionem. Tertio vt obediret. Et quarto vt
confutaret heresim dicentiu: q⁹ nō erat ho-
mo vel femina: sed angelus. A bap̄tismū
te aut accepit characterē z augmentū me-
ritozū. z similiter a p̄firmatōe aliū chara-
cterē z augmentū similiter vt pñ⁹. Ab eu-
charistia p̄o memoriā passionis filij: z so-

latū q̄ absentia eius z actualē deuorōez.
 z matrimonii habuit: fidē: plēn z sacra
 mentūz augmentū vt prius. Ab extrema
 vinctiōe habuit signū p̄fecte victorie z fu
 ture glorie: z loco remissionis venialū re
 missionem doloris in morte. Sua p̄fessio
 non fuit p̄cōz: sed recognitiō meritoꝝ um
 dei. Hec ex Alber. Possumus tñ dicere q̄
 conditionaliter cōfitebat: qz nesciebat for
 tēse esse immunē a veniali p̄cō. Sequit̄ (si)
 cut scriptum est in lib. sermonū esaiē p̄phe
 re. Dicit aut̄ p̄pheta esaiē liber sermonū
 p̄phoz q̄ alioz p̄phetarum: s̄m̄ Boram.
 Primo: qz ille liber est alijs p̄pheticis elo
 quentior. Secdo: qz est etiam maior. Ter
 tio: qz procedit moraliter: sicut fit in s̄mo
 nib: modo. s. cōminādo: z modo consolā
 do. Et quarto: qz loquit̄ ad p̄sentes. i. con
 tribules suos. s̄mo em̄ fit ad p̄sentes. Hec
 ex illo q̄ videt̄ velle q̄ sermo s̄ oratio elo
 quens longa exhortatio: moꝝ z vocalis
 p̄cipue. Est aut̄ sciendū q̄ due p̄sone fue
 runt excellentes: que tñ in vita sua miracu
 la non legunt̄ fecisse. s. beata virgo z Joā
 nes baptista. Nā sicut dicit sanctus Tho.
 ij. par. q. xxvij. ar. v. beata s̄go excellentis
 sime habuit grām miraculoꝝ: sed nō vsqz
 eius: z similiter iohannes signū fecit nullū:
 vt dicit̄ Joan. x. Miracula em̄ facere con
 ueniebat solum p̄dicatoꝝ fidei q̄ p̄ ill
 la erat fundanda. Hinc est q̄ vt idem san
 ctus Tho. dicit. ij. par. q. xxvij. ar. ij. Jo
 annes doctrinā suam dupl̄ confirmauit.
 Primo per sanctitatē vite. Secdo p̄ septu
 ram: vt patz̄ Joan. j. vbi inq̄rentib: quis
 esset: dixit. Ego vox clamantis in deser
 to: diri gūz viam dñi: sicut dicit̄ Matias p̄
 pheta. Et hac eadē rōne beatus lucas hic
 allegat̄ esaiā. Quid aut̄ scriptū sit i esaiā:
 subiungit̄ (vox clamantis in deserto.) Pro
 q̄ sciendum est q̄ istam p̄phetiā q̄ habet̄
 Esai. xl. iudei exponūt ad s̄ram s̄m̄ Nicol.
 de ly. sup̄ Luc. de reditu a captiuitate bā
 bylonica. Tunc enī dicunt fuisse montes
 hūiliatos: z repletas valles: vt dei p̄plus
 cōmodius ambularet. Vt idem Nico. d
 ly. sup̄ Esai. inuehit̄ contra q̄sdam catho
 licos iudatantes plus q̄ iudei: qui predi
 ctam exponunt de reditu a p̄dicta capti
 uitate: cū vt dicit̄: iudei totū hoc capitulū

exponāt ad s̄ram de christo. Quicqd̄ autē
 sit de verbis eius: tñ hec p̄pheta ad s̄ram
 intelligit̄ de aduētū messie: vt patz̄ Dar.
 j. et Joan. j. et Dar. ij. et Lu. ij. z sic ex
 ponit̄. Nam vt dicit̄ sanctus Tho. sup̄ Jo
 an. i. Vox origine posterior est verbo s̄ no
 ticia prior. Tñ s̄m̄ Amb. beatus iohānes
 dicit̄ vox: qz sicut p̄ vocem manifestat̄ s̄
 bum cordis. i. conceptus n̄re mentis: q̄ est
 voce p̄gnosita p̄ iohannem manifestat̄: ē
 ch̄s: q̄ est s̄bum eterni p̄is. Qd̄ aut̄ seq̄
 tur: (clamant̄ in deserto) dupl̄ exponitur
 s̄m̄ s̄m̄ Tho. sup̄ Joan. Pro hoc s̄sciē
 dum est q̄ p̄ deserto s̄m̄ aliquos hic ad lit
 terā intelligit̄ iudea: q̄ erat derelicta a dō
 Desertū em̄ s̄m̄ Grego. dicit̄ quasi dereli
 ctum. Erat aut̄ tunc derelicta q̄ tñ ad q̄n
 q̄ notabilia que erant in primo templo: z
 deficiebant in scdo: vt dicit̄ in Laubedri
 hierosolymitano: q̄ apud iudeos est liber
 authenticus. Primū est ignis cōtinuus in
 altari holocaustoꝝ: qui etiaz sub diuo (vt
 dicit̄) non exstinguebāt a vento vel pluuiā.
 Secundum est arca testamenti. Tñ Hie
 re. v. In dieb: illis non dicent̄ vltra arca
 testamenti dñi: nec ascēdet sup̄ cor: nec re
 cordabunt̄ illius. Tertium est vinctio re
 gum z pontificum: qz pontifices q̄ fuerūt
 post captiuitatē bābylonicā: non fuerunt
 instituti p̄ vinctiōnem sacram: sed frequen
 ter p̄ reges vendentes sacerdotium: simi
 liter nec reges. Quartum est diuinitas: q̄
 in primo templo. i. salomonis dicebat̄ p̄
 rāto habitare: qz ibi a sacerdote audiebāt̄
 tur diuina responsa: nō aut̄ in scdo. Quin
 tum est vitz z thumiz. i. doctriaz veritas.
 Erat aut̄ s̄m̄ Josephū q̄dam fulgor: sub
 to p̄siliens de lapidib: rationalis z sup̄hu
 meralis quando deus acceptabat p̄ces
 summi sacerdotis. De quo dicit̄ idem ioh
 sephus. ij. lib. antiq. q̄ defecit per. cc. an
 nos anteq̄ inciperet scribere librum illū:
 quem scripsit ad min⁹ per. xly. post passū
 gnem dñi. Qd̄ aut̄ dicit̄ in p̄dicto libro de
 arca: videt̄ dubiū: quia Hagf hist. pro
 bat cubitum de quo fit mentio in fabrica
 tione arce: nō esse cubitū geometricū: sed
 humanū ex altari lateranēsi: in quo vt dicit̄
 tur est inclusa. Sed tamen p̄mū videt̄ ve
 ri⁹: qz tradunt hebrei q̄ a tempore capti

Babbato post Do. III. aduentus

uitatis babylonice nescit ubi sit arca illa. Et Hugo cardinalis in postilla sup Hieremiam ca. ij. dicit q̄ iudei reuerſi de captiuitate babylonica: fecerunt arcam ſilem et quā fecerat Moyſes: quā loco ei⁹ poſuerunt in tēplo ſcdo: z nūc eſt rome. Et idē dicit q̄ dā alie poſtulle ſine titulo: in eodē paſſu. z idē innuit z p̄tinet textus Hieremie bñ intellectus. Silr etiā. ij. Sachabeo. ij. ca. dicit q̄ rpe dicte captiuitatis Hieremias abſcōdit eā in mōre i Phoz: tuus eſt Moyſes. Et tñ forte q̄ illa non ſunt vera: z forte q̄ ſic. De hoc tamē tene vt placet: qz libri Sachabeoꝝ non ſunt de canone: vt p̄t p̄ Hiero. in plogo galeato. Quia tamē ecclia eos ſuſcepit legendos: vt ip̄e dicit in plogo ſup libros Sachabeoꝝ: l̄z iter apocripha ſcripturaz cōputant: vt idē innuit in plogo galeato: vt def q̄ iſta ſint vera. Et l̄z contra hoc aliq̄ fiant argumēta: tamē nullus ſunt momēti. Qd̄ ergo dicit Paſḡ hiſt. neceſſariaz nō habet rationē: niſi ad hunc ſenſum / q̄ rome eſt arca Moyſi: nō quā ip̄e fecerit: ſed quedā ſimilis que fuit in tēplo ſcdo / loco illius quā Moyſes fecit. ſic z ip̄a mēſa aurea que erat in ſanctasancroꝝ: q̄ licz nō eſſet eiꝯdē quantitatis cū arca: tñ menſurabat cubito eiꝯdē rōnis. Joſeph⁹ autē vij. de bello iudaeo: ca. xxvj. in fine: enūmerās ea que in tēplo rep̄ta ſunt hieroſolymis: z ad triūphū Veſpaſiani z Titī romā deuēctā / nominat mēſam: z cādē labz legē iudeoꝝ. i. vt credo arcā in tabulis lapideis ſcriptis humanis. Vñ in fornice triūphū eoꝝ videt̄ exciſa marmorea tabella. quaſi vna ex duabz q̄ erant in arca federis: tamē debz dici q̄ fuit ſimilis illis ab hoibz ſcripta: vel fuit tabella cōtinens aliquid in honore ceſaris vtriuſq̄. Si autē ibi fuiſſet vera arca Moyſi: aut ibi fuiſſent vere tabelle lapidee ſcpte digito dei z non ſimiles illis: nullo pacto Joſephus hoc tacuiſſet. De hac autē re ſicut recitat Hugo ſup. ij. Sachab. Epiphanius ſic ſcribit. Hieremias templū euertendū p̄noſcēs: arcā teſtamēti cū his que in eadē erant tulit: z p̄cibz ſuis eaz abſco:beri fecit in petra: petra ſo digito deſignās dei nomē imp̄ſit: z factū eſt ſigillū in ſilitudinē

ſculpturę que ferro cauaf: et ſp̄m dei nomen nubis operimēto ita ſcelatū eſt: vt ex tunc nec locū q̄s cognoscere queat nec nomē legere vſq̄ in hunc diē z vſq̄ in finē Et pulchre figure inſtar illic ſepe nubes z ignis ſit nocturno rpe: eo q̄ gloria dei ab eius lege nō deſinat. Eſt autē petra illa in eremi terra / inter duos montes in quibus ſacent Moyſes z Aaron. Hec epiphanius cū multis alijs de arce hui⁹ ma: niſtariōe fienda: que vix poſſunt intelligi: qz vident̄ p̄betice z allegorice dicta. Idem autē Hugo tenet q̄ tūc maniſeſtatur quādo p̄uertent̄ ad ch̄i. ſi ſomnes iudei. Si autē de aliquo modo mihi in cognito eā voluit eſſe Rome: ego de hoc nihil temere affirmo: ſz ex his que recitat: u: q̄ ſq̄ formet ſibi fidē vt ei placet. Quā dā ergo vt Chyſ. ſic exponit: vt ip̄e Joannes fuerit q̄ in deſerto clamauerit. i. in iudea: vel ad litterā in deſerto iudee. Et tunc ly clamātis ſtat itranſiue. i. vox clamans: ſicut dicit / ciuitas vincentie. Alij ſo exponunt vt ch̄iſtus fuerit clamās in deſerto: id eſt in iudea: z Joannes fuerit eius vox: z ſic dicit vox clamātis in deſerto: acſi dicat vox ch̄i. Hec huic expoſitio ni repugnat quod ſubditur: (parate viam domini.) Licz em̄ ch̄iſtus hoc nō clamauerit p̄ ſeipm: clamauit tamen p̄ Joannē vocē ſuam: vel etiam p̄ ſeipm: vt aliq̄ dicit: hoc p̄dicauit in ſentētia: cum dixit: penitentiā agite. Sequit̄ ergo: (parate viam domini: rectas facite ſemitas ei⁹.) Dicit autē ſanctus Thomas ſup Joā. q̄ via ad recipiendū deū parata z recta: eſt via iuſticie: in illud Eccl. xxvj. Semita iuſti recta eſt. Tūc autē ſemita iuſti recta eſt in q̄t quādo homo totus ſubiicit̄ deo in intellectu. ſ. p̄ fidem: voluntate per amorez: operatione per obedientiā. Sed ſm Ambro. et Orige. per vias z ſemitas dñi intelligunt̄ corda. Biegoz. Via domini ad cor dirigit: cum veritatis ſermo humili ter audif. via dñi ad cor dirigit: cū ad p̄ceptū vita p̄paraf. Hec ille. Eſt obiectatur: qz dicit Hiero. x. Sclo dñe q̄ non eſt hois via eius nec viri vt dirigar grefſus ſuos. Rūdet Bozra dicit / q̄ ſolus de⁹ dirigit viā hominis p̄ gratiā: ſed nos dirigit

gimus pparando nos ad dirigi. i. facien/ do quod in nobis est vt adiuuemur a deo Sequit(omnis vallis adimplebit: r omis mons r collis humiliabit) Scdm Grego. in homel. p colles r mores intelligunt supi bi iudei. p valles ho humiles gentiles q p fide elevati sunt: r plenitudine gre rece/ perunt. Et fm Chrys. p montes r col/ les generalit intelligunt superbi qs chris humiliat: p valles humiles quos exaltat Sequit(r erunt prava in directa r aspera in vias planas) Nota q: erunt: ides est ad dicit: r uertent prava. i. iniusta cor/ da: r directa. i. scia r iusta. et aspa. i. men tes iracu de in vias planas. i. in mansuetu dine. Grego. in homel. Prava directa fi/ unt: cu maloy corda p iniusticia detorta: ad iusticie regula dirigit. Aspera aut in vias planas imitant: cum immitteor ira/ cunde mentes: p infusione gre ad lenitate mansuetudinis redeunt. Hec ille. Sequit (et videbit omis caro). i. omis homo fm Chrys. vt iudei r getiles. est em distribu/ tio p generib singuloy r non p singulis geney (salutare). i. saluatores Jesum (dei nostri). i. dei patris q illu misit in mundu Et fm Grego. in homel. hoc refert. ad die iudicij in quo oes videbunt chm.

Moraliter Joannes significat eu in q est gra. Ille exiens de deserto sue ptem/ plationis: cu fuerit inter homies clamat r hortat dirigere corda ad chm p penite/ tiam suscipienda. Unde Mat h. xij. Et abundantia cordis os loquit.

Dominica q̄rta aduentus

Textus euā. Joan. i. cap.

Miserunt iudei ab hieroso/ lymis sacerdotes r leu/ tas ad Joannem vt in/ terrogarent eu: Tu qs es: Et confessus est: r no nega/ uit Et cofessus est: qz non sum ego christus. Et interrogauerunt eum: Quid ergo Helias es tu: Et dixit Non sum. Propheta es

tu: Et respondit Non. Dixerunt ergo ei Quis es: vt responsum demus his qui miserunt nos: Quid dicis de teipso: Air: Ego vqz clamantis in deserto. Dir/ gite viam dñi: sicut dixit Esai/ as ppha. Et q missi fuerat erat ex phariseis. Et interrogauerunt eu: r dixerunt ei: Quid ergo bap/ ptis es: Si tu no es christus: ne qs Helias neqz ppheta. Respo/ dit eis Joannes dicens: Ego bap/ ptis in aqua: medius at vestiz stetit que vos nescitis: Ipse est qui post me veturus est: qui ante me factus est: cuius ego non sum dignus vt solua eius corri/ giam calciamenti. Hec ei Verba/ nia facta sunt trans Jordanē: vbi erat Joannes baptizans.

Miserunt iudei ab

M Hierosolymis sacerdotes et leuitas) Joan. j. Apud iude/ os tres opiniones de Joann/ esse chm ppter sanctitatem r autoritate baptizandi. Quidam vero q erat Heli/ as ppter habitatione in deserto r asperita/ tem in vinctu et vestitu: zelū dei. Aliqui vero q Esset vnus magnus propheta de prioribus resuscitatus propter gratiam prophetandi. sicut glosa videtur innuere. Ideo ad eum nuncios miserunt iudei: vt super his scirent veritatem: vel propter aliam causam que dicitur. Continet au/ tem presens euangelium tria puncta que sunt Legatio: interrogatio: disceptatio. Quantum ad pmum literaliter scien/ dum est: q vt dicit Dagister historia, et Ougenes: tempore quo Joannes bapti/ zabat erat opinio comūnis: q ad esset tempus Helle p̄sens vel statim futur: r ma/ rime in Hierusalem: vbi erat studiū leg/ r pphetay. Videbant enim se perdidisse regnū cū regnaret sup eos herodes idu/ meus. Hoc aut erat datum pro signo ad